

מרכז מידע של המוסד לבטיחות ולגיהות

דואר אלקטרוני: info@osh.org.il

השאלה: כיצד מתייחס חוק שוויון הזכויות לבעלי מוגבלויות למקומות המעסיקים עובדים עם מוגבלות? (83603) התשובה:

א. חובת הנגישות לבעלי מוגבלויות:

בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, מופיעות כמה התייחסויות לעובדים עם מוגבלות. להלן חלקן:

חובת ההנגשה לבעלי מוגבלות בחוק הנ"ל מופיעה בפרק ה' בתוספת הראשונה והשנייה המשויכות אליו מפורטים המקומות אשר מחויבים בהנגשת המקום, וההתייחסות היא להנגשה הן לבעלי מוגבלות הבאים לקבל שירות והן לבעלי מוגבלות המועסקים במקום.

איסור הפליה בתעסוקה, בפרק ד' - תעסוקה. לחוק הנ"ל נדרש המעסיק בסעיף 8 - איסור הפליה בתעסוקה במובן הרחב - לבצע התאמות כדי לאפשר העסקת עובד עם מוגבלות, זאת, בכפוף לסייגים המופיעים בתחיקה.

סעיף 8 מפרט את הנדרש כדלהלן:

- איסור הפליה בתעסוקה (תיקון מס' 12) תשע"ד-2014
8. (א) לא יפלה מעסיק בין עובדיו או בין דורשי עבודה, מחמת מוגבלותם, ובלבד שהם כשירים לתפקיד או למשרה הנדונים, בכל אחד מאלה:
- (1) קבלה לעבודה, לרבות מבדקי קבלה;
  - (2) תנאי עבודה;
  - (3) קידום בעבודה;
  - (4) הכשרה או השתלמות מקצועית;
  - (5) פיטורין או פיצויי פיטורין;
  - (6) הטבות ותשלומים הניתנים לעובד בקשר לפרישה מהעבודה.
- (ב) לענין סעיף קטן (א), רואים כהפליה גם קביעת תנאים שלא ממין העניין.
- (ג) אין רואים כהפליה לפי סעיף זה פעולה או הימנעות מפעולה, המתחייבת מהדרישות המהותיות של התפקיד או של המשרה.

מוגבלות, תשנ"ח-1998 סימן י"א: מורשי נגישות ורכזי נגישות, בסעיף 19 מ"א - מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה מפורטות הדרישות וההכשרות הנדרשות ממורשה הנגישות.

מוגדרים מורשי נגישות משני תחומים:

- מורשים לנגישות השירות

- מורשים לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה (מתו"ס)

תפקידם של מורשי הנגישות הוא לספק חוות דעת, כל אחד בתחומו, בנוגע להנגשות והתאמות של מבנים, שירותים ציבוריים (תחבורה, בריאות, בידור וכו'), סביבת עבודה של אנשים עם מוגבלות וכו"ב, והכול בהתאם לקריטריונים ואמות מידה שקבועים בחוק ובתקנותיו.

הגוף האחראי הוא המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה, במשרד הכלכלה, אשר מפרט את ההכשרות, הקורסים, והמוסדות המלמדים אותם.

קיימות כמה תקנות המתייחסות לנושא:

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (מורשים לנגישות השירות) 2007.

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), תשע"ג-2013.

השאלה: האם יש חובה להחזיק במקום עבודה עם מעל ל-100 עובדים רכזי נגישות, ואם כן, כיצד מכשירים אותו? (58286)

התשובה: חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 ב - סימן י"א: מורשי נגישות ורכזי נגישות, סעיף 19 מ"ב, רכז נגישות; (א) מי שאחראי להספקת שירות ציבורי כהגדרתו בסימן ד', המעסיק 25 עובדים לפחות, ימנה מקרב עובדיו אדם הבקי, ככל הניתן, בתחום הנגישות לאנשים עם מוגבלות, וככל האפשר הוא יהיה אדם עם מוגבלות (בסעיף זה - רכז נגישות).

(ב) רכז נגישות -

(1) ימסור מידע לציבור על אודות נגישותו של השירות הציבורי או המקום שבו הוא ניתן;

(2) ייתן ייעוץ והדרכה בדבר חובותיו של השירות הציבורי, לפי פרק זה. ■

(ד) הוראות סעיף זה יחולו, בשינויים המחויבים, גם על מי שהיה בעבר אדם עם מוגבלות, על מי שנחשב לאדם עם מוגבלות ועל בני משפחתו של אדם עם מוגבלות המטפלים בו.

(ה) לעניין סעיף זה - "בן משפחה" -

(1) בן זוג, הורה או ילד;

(2) בן זוג של הורה, בן זוג של ילד, אח או אחות או בני זוגם, סב, סבתא, נכד או נכדה - שעיקר פרנסתו של אדם עם מוגבלות עליהם;

"הפליה" - לרבות אי-ביצוע התאמות הנדרשות מחמת צרכי המיוחדים של אדם עם מוגבלות אשר יאפשרו את העסקתו;

"התאמה", "התאמות" - לרבות התאמת מקום העבודה, הציוד שבו, דרישות התפקיד, שעות העבודה, מבדקי קבלה לעבודה, הכשרה והדרכה, נוהלי עבודה, והכל מבלי שהדבר יטיל על המעסיק נטל כבד מדי;

"נטל כבד מדי" - נטל בלתי סביר בנסיבות העניין, בהתחשב, בין היתר, בעלות ההתאמה וטיבה, בגודל העסק ובמבנהו, בהיקף הפעילות, במספר העובדים, בהרכב כוח האדם, ובקיומם של מקורות מימון חיצוניים או ממלכתיים לביצוע ההתאמה.

כדי לסייע למעסיקים, אפשר לפנות לבירורים שונים והתייעצות עם המטה לשילוב אנשים עם מוגבלות בשוק העבודה.

הפחתת עלויות למעסיקים - תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (השתתפות המדינה במימון התאמות), התשס"ו-2006 הבאות מכוח: חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, מאפשרות למעשה להפחית את העלויות למעסיקים הכרוכות בהתאמת סביבת העבודה לעובד עם מוגבלות. זאת, באמצעות השתתפות המדינה במימון ההתאמות כדי להשוות, ככל שניתן, את עלויות העסקת עובדים עם מוגבלות לעלויות ההעסקה של עובדים אחרים ללא מוגבלות.

השאלה: מהו קורס נגישות ומי אחראי על קורס זה? (82888)

התשובה: הנגשת אנשים עם מוגבלות במדינת ישראל, בהיבט הטכני ובהיערכות כולה, מתבצעת על ידי בעלי מקצוע בנושא זה: מורשי נגישות. כפי שנדרש בחוק שוויון זכויות לאנשים עם